

DOI: <https://doi.org/10.32689/2523-4536/80-12>
УДК 658.1:336.64

Лелик Л.І.

кандидат економічних наук, доцент,
Львівський інститут Приватного акціонерного товариства
«Вищий навчальний заклад»
Міжрегіональна Академія управління персоналом»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9400-543X>

Міга В.К.

кандидат економічних наук, доцент,
Львівський інститут Приватного акціонерного товариства
«Вищий навчальний заклад»
Міжрегіональна Академія управління персоналом»
ORCID: <https://orcid.org/0009-0001-2143-2078>

Боровець І.І.

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,
Львівський інститут Приватного акціонерного товариства
«Вищий навчальний заклад»
Міжрегіональна Академія управління персоналом»

Lelyk Liubov

PhD in Economics, Associate Professor,
The Lviv Institute of the Private Joint Stock Company
“Higher education institution
“The Interregional Academy of Personnel Management”

Miga Volodymyra

PhD in Economics, Associate Professor,
The Lviv Institute of the Private Joint Stock Company
“Higher education institution
“The Interregional Academy of Personnel Management”

Borovets Ivan

Second-Level Higher Education Applicant (Master's Degree Applicant),
The Lviv Institute of the Private Joint Stock Company
“Higher education institution
“The Interregional Academy of Personnel Management”

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В СИСТЕМІ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ БІЗНЕСОМ

ENSURING THE FINANCIAL STABILITY OF AN ENTERPRISE WITHIN THE SYSTEM OF STRATEGIC BUSINESS MANAGEMENT

У статті досліджується фінансова стійкість як важливий інструмент стратегічного управління підприємством, який забезпечує конкурентоспроможність, інвестиційну привабливість та впливає на фінансову безпеку. Наголошується на тому, що фінансова стійкість – це одна з найголовніших характеристик фінансового стану підприємства. Метою статті є наукове обґрунтування впливу рівня фінансової стійкості на ефективність реалізації стратегічних цілей підприємства в умовах зростаючого рівня невизначеності. Проаналізовано особливості трактування поняття «фінансової стійкості» різними науковцями. Обґрунтовано, що фінансова стійкість – це здатність підприємства безперервно функціонувати в умовах системних криз та небезпек, зберігаючи фінансову рівновагу, поточну платоспроможність та ліквідність активів, забезпечуючи високий рівень конкурентоспроможності, інвестиційної привабливості та можливості реалізації стратегічних цілей діяльності. Доведено, що саме фінансова стійкість підприємства надає можливість реалізувати стратегічні цілі діяльності, досягнути успіху, забезпечити фінансову стабільність та безпеку безперервного функціонування. Охарактеризовано ключові аспекти оцінки фінансової стійкості підприємства. Здійснено аналіз оцінки фінансової стійкості на прикладі ТОВ «ЛКФ «Світоч». Доведено, що фінансова стабільність та незалежність від зовнішніх джерел фінансування є ключовими факторами, які забезпечують ТОВ «ЛКФ «Світоч» високий рівень конкурентоспроможності та ефектив-

ність реалізації сталого розвитку. Обґрунтовано, що забезпечення фінансової стійкості підприємства свідчить не тільки про стабільність діяльності та конкурентоспроможність, а набуття додаткових переваг сталого розвитку та безперервного функціонування в умовах динамічних небезпек зовнішнього середовища. Наголошено, що забезпечення фінансової стійкості є не лише фінансовою, а й стратегічною задачею, яка вимагає інтегрованого підходу, що поєднує глибокий фінансовий аналіз, системне планування, адаптивність до зовнішніх змін та постійний моніторинг.

Ключові слова: фінансова стійкість, підприємство, стратегічне управління, аналіз, ефективність, розвиток, конкурентоспроможність.

This article explores financial stability as an essential tool of strategic enterprise management, which ensures competitiveness, investment attractiveness, and influences financial security. It emphasizes that financial stability is one of the key characteristics of a company's financial condition. The aim of the article is to provide a scientific justification for the impact of the level of financial stability on the effectiveness of achieving the strategic objectives of an enterprise under conditions of increasing uncertainty. The paper analyzes various scholarly interpretations of the concept of "financial stability." It argues that financial stability is the enterprise's ability to operate continuously amid systemic crises and threats, while maintaining financial equilibrium, current solvency, and asset liquidity, thus ensuring a high level of competitiveness, investment attractiveness, and the ability to implement strategic goals. It is proven that financial stability enables the enterprise to achieve strategic objectives, succeed, and ensure financial sustainability and security for uninterrupted operation. The article describes key aspects of assessing financial stability, including analysis of capital structure, asset structure and their sources of financing, indicators of business activity and profitability, and financial condition evaluation metrics. The financial stability assessment of LLC "LKF "Svitoch" is provided as a case study. It is demonstrated that financial independence and stability, particularly independence from external financing sources, are crucial factors contributing to the company's high competitiveness and successful implementation of sustainable development strategies. The study concludes that ensuring financial stability reflects not only the stability and competitiveness of business operations, but also contributes to gaining additional advantages in sustainable development and uninterrupted functioning in a dynamic and risky external environment. It is emphasized that financial stability is not only a financial but also a strategic objective that requires an integrated approach combining in-depth financial analysis, systematic planning, adaptability to external changes, and continuous monitoring.

Keywords: financial stability, enterprise, strategic management, analysis, efficiency, development, competitiveness.

Постановка проблеми. Сучасні суб'єкти господарювання функціонують в умовах динамічних змін та небезпек, фінансова стійкість стає ключовим чинником у забезпеченні конкурентоспроможності та успішної реалізації стратегічних цілей діяльності у довгостроковій перспективі. Фінансова стійкість використовується для оцінки економічної доцільності бізнес-проектів, оптимального співвідношення власного та позикового капіталу, мінімізації рівня фінансового ризику, забезпечення достатнього рівня платоспроможності та гарантування безперервного функціонування підприємства в умовах невизначеності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значний науковий доробок у розвиток теоретичних та практичних аспектів дослідження фінансової стійкості підприємства внесли такі вітчизняні науковці, як: О. Ареф'єва [1], І. Бланк, Б. Грабовецький [2], О. Островська [5], Н. Мамонтова [7], М. Коробов [4], Я. Мулик [6]. Питання фінансової стійкості в системі стратегічного управління бізнесом знайшли відображення у наукових працях таких вчених, як Н. Мисак [8], О. Ященко [8], В. Плиса [9], Б. Мізюк [10], А. Семенов [14] та інші.

Аналіз сучасної наукової літератури показав відсутність єдиного підходу щодо розуміння сутності «фінансової стійкості підприємства». Крім того, варто додати на

недостатній рівень наукового опрацювання вченими проблематики впливу рівня фінансової стійкості підприємства на ефективність реалізації стратегічних цілей підприємства в умовах динамічних змін зовнішнього середовища, що зумовлює проведення подальших досліджень даної проблематики.

Метою статті є наукове обґрунтування впливу рівня фінансової стійкості на ефективність реалізації стратегічних цілей підприємства в умовах зростаючого рівня невизначеності.

Виклад основного матеріалу. Дослідженням сутності та змісту фінансової стійкості підприємства присвячено багато наукових праць, розглянемо їх більш детально.

О. Ареф'єва [1] досліджує фінансову стійкість як сукупність взаємопов'язаних складників, що забезпечують ведення ефективної діяльності підприємств, запас ресурсного потенціалу та збалансований процес функціонування.

На думку Б. Грабовецького [2] фінансова стійкість – це надійно гарантована платоспроможність, рівновага між власними та залученими засобами, незалежність від випадковостей ринкової кон'юнктури і партнерів, довіра кредиторів і інвесторів та рівень залежності від них, наявність такої величини прибутку, який би забезпечив самофінансування.

У роботі [3] В. Плиса розглядає фінансова стійкість як спроможність підприємства функціонувати тривалий період, отримуючи достатній прибуток, спрямований на відтворення потенціалу, виплату дивідендів та забезпечення стабільного розвитку. Зауважується, що фінансова стійкість забезпечує економічно обґрунтоване співвідношення джерел фінансування та збалансоване надходження й виплату грошових коштів, незважаючи на вплив внутрішніх та зовнішніх чинників.

М. Коробов [4] зазначає, що фінансова стійкість розкриває відповідність параметрів діяльності підприємства критеріям позитивної характеристики фінансового стану, що, своєю чергою, свідчить про фінансову стійкість підприємства.

О. Островська [5] звертає увагу, що саме фінансова стійкість забезпечує здатність підприємству функціонувати, зберігати рівновагу своїх активів та пасивів у внутрішньому та зовнішньому середовищі, що дає змогу зберігати постійну платоспроможність та інвестиційну привабливість.

Так, Я. Мулик [6] вивчає фінансову стійкість як узагальнюючу якісну характеристику фінансового стану підприємства, що відображає тенденції зміни фінансових відносин на підприємстві під впливом різноманітних внутрішніх і зовнішніх чинників. Стійкість фінансового стану забезпечується всією виробничо-господарською діяльністю підприємства.

Н. Мамонтова у своїх дослідженнях розглядає фінансова стійкість як такий стан підприємства, коли забезпечуються ефективно управління фінансовими ресурсами, стабільна фінансова діяльність, постійне перевищення доходів над витратами, вільний обіг грошових коштів, безперервний процес виробництва і реалізації продукції [7].

Проаналізувавши дефініції поняття «фінансова стійкість підприємства» можемо констатувати, що кожен із зазначених авторів вносить власні аспекти розуміння сутності фінансової стійкості підприємства. Проте на наш погляд, фінансова стійкість – це здатність підприємства безперервно функціонувати в умовах системних криз та небезпек, зберігаючи фінансову рівновагу, поточну платоспроможність та ліквідність активів, забезпечуючи високий рівень конкурентоспроможності, інвестиційної привабливості та можливості реалізації стратегічних цілей діяльності.

Стратегічне управління бізнесом вимагає постійного аналізу ефективності здійснення фінансово-господарської діяльності, оцінки фінансових ризиків, стану фінансової стійкості, оптимального співвідношення власного

та позикового капіталу для збереження довгострокової життєдіяльності організації в умовах постійних змін зовнішнього середовища, при цьому забезпечуючи гнучкість та швидку адаптацію до нових умов, що склалися.

Погоджуємося із тезисом вчених [8], що стратегічне управління підприємством повинне відбуватися за рахунок стабілізації фінансового стану, адже тільки фінансової стійкості підприємство в змозі забезпечити безперервність діяльності, інвестиційну привабливість та здатність фінансувати подальший інноваційно-технологічний розвиток, а головне – отримувати стабільний прибуток.

Додамо, що саме фінансова стійкість підприємства надає можливість реалізувати стратегічні цілі діяльності, досягнути успіху, забезпечити фінансову стабільність та безпеку безперервного функціонування.

Основна мета стратегічного управління бізнесом полягає у розробці та реалізації довгострокових стратегій, які дозволяють підприємству адаптуватися до швидких змін ринку, ефективно протистояти небезпекам за рахунок забезпечення фінансової стійкості, яка є ключовим фактором виживання та розвитку, особливо в умовах економічної нестабільності. Відтак, фінансова стійкість та сталий розвиток є двома взаємопов'язаними категоріями, які впливають одна на одну та формують основні концепції розвитку та збереження конкурентоспроможності підприємства.

Аналіз фінансової стійкості підприємства традиційно здійснюється шляхом аналізу ключових фінансових показників (рис. 1). Отже, розглянемо аналіз фінансової стійкості підприємства на прикладі ТОВ «Львівської кондитерської фабрики «Світоч» станом на 2021–2022 роки. Аналізуючи фінансово-господарську діяльність ТОВ «ЛКФ «Світоч», було виявлено значне перевищення власного капіталу над залученим – відносна частка власного капіталу у структурі всього майна складає 69,12% у 2021 році та 56,75 % у 2022 році (табл. 1).

В період з 2021 по 2022 роки спостерігалася тенденція до зниження розміру власного капіталу як в абсолютному, так і у відносному значенні. Так, сума власного капіталу у 2022 році зменшилась на 97 444 тис. грн. і становить 1 310 913 тис. грн., порівняно з базовим 2021 роком коли сума власного капіталу становила 1 408 357 тис. грн. Таке зниження частки власного капіталу свідчить з 69 % у 2021 році до 56,75 % у 2022 році відбулося через використання нерозподіленого прибутку власниками підприємства (рис. 2, рис. 3).

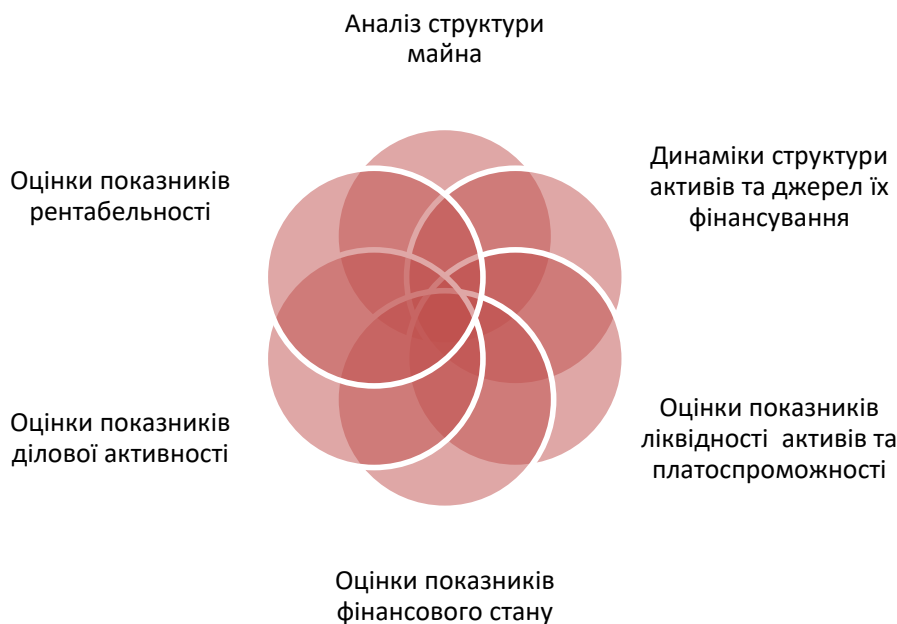


Рис. 1. Ключові аспекти оцінки фінансової стійкості підприємства

Джерело: авторська розробка

Таблиця 1

Аналіз складу та структури складових пасиву балансу
ТОВ «Львівської кондитерської фабрики «Світоч»

Види активів	2021 рік		2022 рік	
	сума, тис. грн.	частка, %	сума, тис. грн.	частка, %
I. Власний капітал				
Зареєстрований капітал	88 111	4,32	88 111	3,81
Додатковий капітал	31 141	1,52	31 141	1,34
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1 289 105	63,26	1 191 661	51,58
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Інші довгострокові зобов'язання	342 157	16,79	411 487	17,81
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків				
Поточна кредиторська заборгованість за товари роботи, послуги	267 656	13,13	522 992	22,69
Інші поточні зобов'язання	17 693	0,87	63 556	2,77
Баланс	2 037 529	100	2 309 989	100

Джерело: [13]

Таке співвідношення власного і залученого капіталу свідчить про суттєву автономність ТОВ «ЛКФ «Світоч», тобто підприємство можна вважати незалежним від зовнішнього впливу. Крім того, наявність значного розміру власного капіталу в порівнянні із залученим надає можливість підприємству самостійно приймати управлінські рішення щодо вибору стратегії діяльності та управління фінансовими ресурсами.

Показники аналізу фінансової стійкості дозволяють визначити наскільки підприємство є залежним від зовнішніх джерел фінансування

та наскільки воно є автономним у прийнятті фінансових рішень (рис. 4). Підприємство демонструє стабільні фінансові результати протягом останніх років, що свідчить про його здатність ефективно функціонувати та розвиватися, зберігаючи при цьому рівновагу між власними та позиковими джерелами фінансування капіталу. Відтак, фінансова стабільність та незалежність від зовнішніх джерел фінансування є ключовими факторами, що забезпечують ТОВ «ЛКФ «Світоч» високий рівень конкурентоспроможності та ефективність реалізації сталого розвитку.

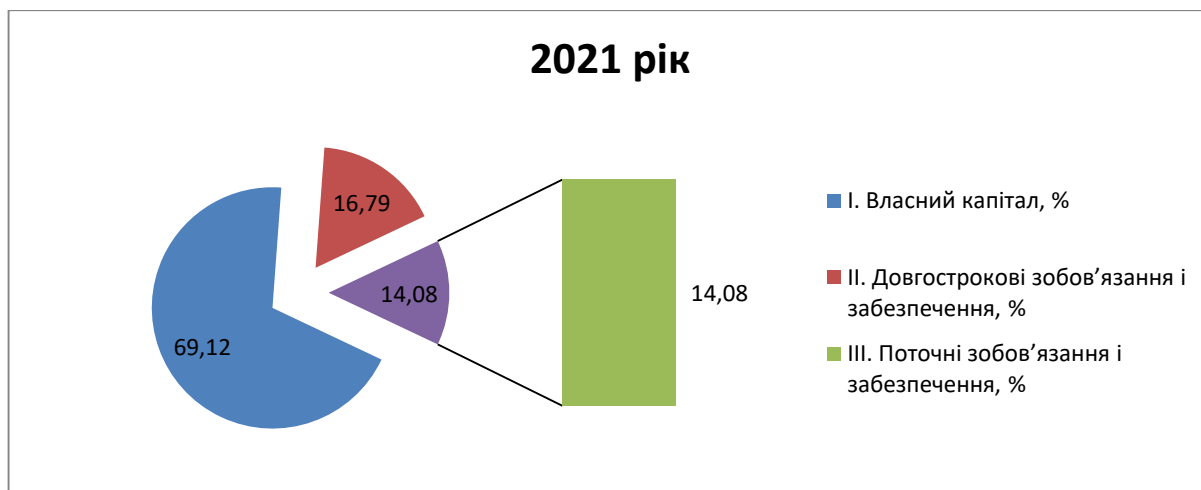


Рис. 2. Структура пасиву балансу ТОВ «ЛКФ «Світоч» у 2021 році

Джерело: розроблено на основі [13]

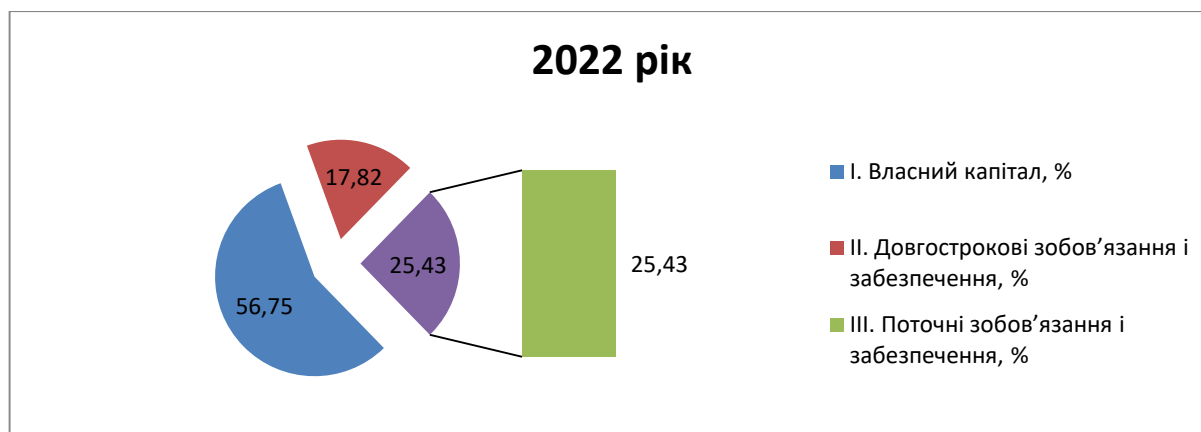


Рис. 3. Структура пасиву балансу ТОВ «ЛКФ «Світоч» у 2022 році

Джерело: розроблено на основі [13]

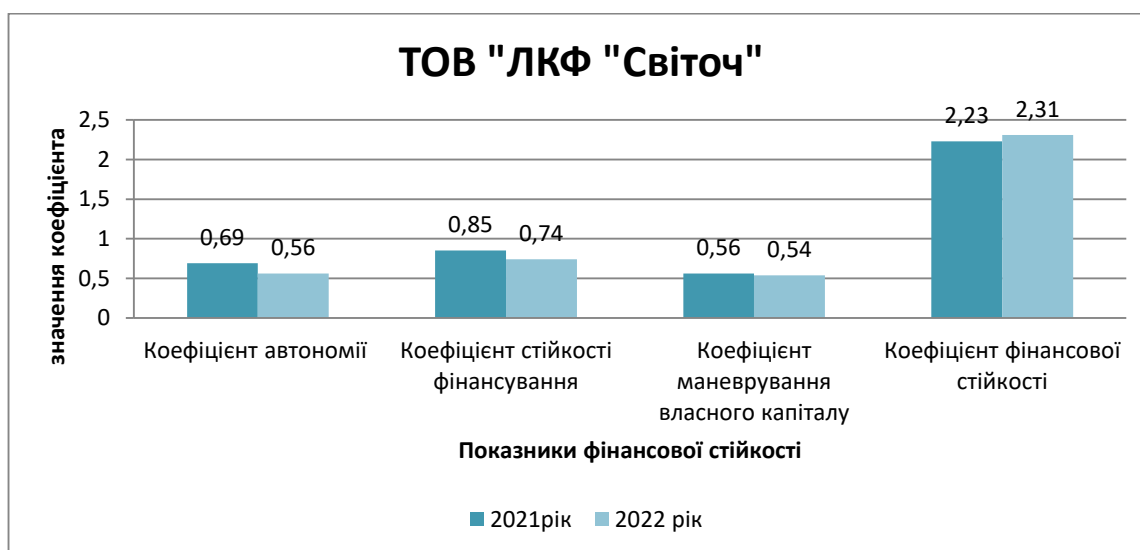


Рис. 4. Аналіз показників фінансової стійкості ТОВ «ЛКФ «Світоч» протягом 2021–2022 рр.

Джерело: розроблено на основі [13]

Аналіз фінансової стійкості за допомогою таких показників, як коефіцієнт автономії, коефіцієнт фінансування, коефіцієнт маневреності власного капіталу, коефіцієнт фінансової стійкості виступають дієвим інструментом, який дозволяє своєчасно виявляти відхилення, оцінити ефективність прийнятих стратегічних рішень та оперативно реагувати на фінансові ризики. Забезпечення фінансової стійкості є не лише фінансовою, а й стратегічною задачею, яка вимагає інтегрованого підходу, що поєднує глибокий фінансовий аналіз, системне планування, адаптивність до зовнішніх змін та постійний моніторинг. Лише за такого комплексного підходу підприємство

здатне не лише вистояти в умовах невизначеності, а й забезпечити собі стаке зростання та конкурентні переваги у довгостроковій перспективі.

Висновки. Відтак, доцільно зазначити, що саме фінансова стійкість є ключовим інструментом забезпечення сталого розвитку підприємства, реалізації стратегічних цілей та гарантування фінансової безпеки. Показники аналізу фінансової стійкості дозволяють визначити наскільки підприємство є залежним від зовнішніх джерел фінансування та чи має можливість самостійного прийняття рішень щодо вибору стратегії сталого функціонування та розвитку.

Список використаних джерел:

1. Ареф'єва О.В. Економічна стійкість підприємства: сутність, складові та заходи з її забезпечення. *Актуальні проблеми економіки*. 2008. № 8. С. 83–90.
2. Грабовецький Б.Є. Економічний аналіз: навч. посіб. Вінниця : ВНТУ, 2013. 85 с.
3. Плиса В.Й. Стратегія забезпечення фінансової стійкості суб'єктів господарювання в економіці України : монографія. Львів : АТБ, 2009. 142 с.
4. Коробов М.Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств : навчальний посібник. Київ : Знання, 2002. 274 с.
5. Островська О.А. Фінансовий стан та фінансова стійкість підприємств: теоретичні аспекти визначення їх суті. *Стратегія економічного розвитку України*. 2012. № 4 (11). С. 182–189.
6. Мулик Я. Оцінка фінансової стійкості як інструменту управління фінансовою безпекою молокопереробних підприємств. *Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки*. 2015. № 2. С. 283–291.
7. Мамонтова Н.А. Фінансова стійкість акціонерних підприємств і методи її забезпечення (на прикладі підприємств харчової промисловості) : автореф. дис. ... канд. екон. наук ; Ін-т економ, прогн. НАН України. Київ, 2006. 59 с.
8. Мисак Н.В., Ященко О.І. Стратегічні аспекти досягнення стратегічної стійкості підприємства. *Науковий вісник*. 2005. № 15. С. 385–389.
9. Плиса В.Й. Стратегія забезпечення фінансової стійкості суб'єктів господарювання в економіці України : монографія. Львів : АТБ, 2009. 142 с.
10. Мізюк Б.М. Стратегічне управління. Львів : Магнолія плюс, 2006. 392 с.
11. Lelyk, L., Olikhovskiy, V., Mahas, N., Olikhovska, M. An integrated analysis of enterprise economy security. *Decision Science Letters*. 2022, 11 (3), pp. 299–310.
12. Лелик Л.І., Магас Н.В., Фарович Р.Б. Технології інформаційного менеджменту як інструмент реалізації стратегічних цілей суб'єктів господарювання. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2025. № 2 (17). С. 187–190.
13. Фінансова звітність ТОВ «ЛКФ «Світоч» за 2022 рік. URL: <https://surl.li/nnckyy>
14. Семенов А.Г. Формування стратегії забезпечення фінансової стійкості промислового підприємства. *Держава та регіони*. 2019. № 4 (109). С. 119–125.

References:

1. Arefieva O. V. (2008). Ekonomichna stiikist pidpriyemstva: sutnist, skladovi ta zakhody z yii zabezpechennia. [Economic sustainability of the enterprise: the essence, components and measures to ensure it]. *Aktualni problemy ekonomiky – Actual problems of the economy*, № 8. Pp. 83–90.
2. Hrabovetskyi B. Ie. (2013). Ekonomichniy analiz [Economic analysis]. Vinnytsia : VNTU, 85 s.
3. Plysa V. I. (2009). Stratehiia zabezpechennia finansovoi stiikosti subiektiv hospodariuvannia v ekonomitsi Ukrainy: monohrafiia. [Strategy for ensuring the financial stability of business entities in the economy of Ukraine: monograph]. Lviv: ATB, 142 s.
4. Korobov M. I. (2002). Finansovo-ekonomichnyi analiz diialnosti pidpriyemstv [Financial and economic analysis of enterprises: textbook. allowance]. Kyiv: Znannia, 274 s.
5. Ostrovska O. A. (2012). Finansovyi stan ta finansova stiikist pidpriyemstv: teoretychni aspekty vyznachennia yikh suti [Financial condition and financial stability of enterprises: theoretical aspects of determining their essence]. *Stratehiia ekonomichnoho rozvytku Ukrainy – Economic Development Strategy of Ukraine*, № 4 (11). Pp. 182–189.

6. Mulyk Ya. (2015). Otsinka finansovoi stiiosti yak instrumentu upravlinnia finansovoiu bezpekoiu molokopererobnykh pidpriemstv [Assessment of financial sustainability as a tool for managing the financial security of dairy processing enterprises]. *Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnoho tekhnolohichnoho universytetu. Serii: Ekonomichni nauky – Bulletin of Zhytomyr State Technological University. Series: Economic Sciences*. № 2. pp. 283–291.

7. Mamontova N. A. (2006). Finansova stiiost aktsionernykh pidpriemstv i metody yii zabezpechennia (na prykladi pid-priemstv kharchovoi promyslovosti) : avtoref. dys. ... kand. ekon. Nauk ; [Financial stability of joint-stock enterprises and methods for its support (for example, food industry enterprises): author. dis. ... cand. econ. of sciences]. In-t ekonom, prohn. NAN Ukrainy – Institute of Economics, prog. NAS of Ukraine. Kyiv, 59 p.

8. Mysak N.V., Yashchenko O.I. (2005). Stratehichni aspekty dosiahnennia stratehichnoi stiiosti pidpriemstva [Strategic aspects of achieving strategic sustainability of the enterprise]. *Naukovyi visnyk – Scientific Herald*. № 15. Pp. 385–389.

9. Plysa V. I. (2009). *Stratehiia zabezpechennia finansovoi stiiosti subiektiv hospodariuvannia v ekonomitsi Ukrainy: monohrafiia*. [Strategy for ensuring the financial stability of business entities in the economy of Ukraine: monograph]. Lviv: ATB, 142 p.

10. Miziuk B. M. (2006). *Stratehichne upravlinnia [Strategic management]*. Lviv : Mahnoliia plus, 392 p.

11. Lelyk, L., Olikhovskiy, V., Mahas, N., Olikhovska, M. (2022) An integrated analysis of enterprise economy security. *Decision Science Letters*. no. 11 (3), pp. 299–310.

12. Lelyk L. I., Mahas N. V., & Farovych R. B. (2025). Tekhnolohii informatsiinoho menedzhmentu yak instrument realizatsii stratehichnykh tsilei subiektiv hospodariuvannia [Information management technologies as a tool for implementing strategic goals of business entities]. *Tsyfrova ekonomika ta ekonomichna bezpeka – Digital economy and economic security*, № 2 (17). pp. 187–190.

13. Finansova zvitnist TOV “LKF “Svitoch” za 2022 rik [Financial statements of LLC “LKF “Svitoch” for 2022]. Available at: <https://surl.li/nnckyy>

14. Semenov A. H. (2019). Formuvannia stratehii zabezpechennia finansovoi stiiosti promyslovoho pidpriemstva [Formation of a strategy for ensuring the financial sustainability of an industrial enterprise]. *Derzhava ta rehiony – State and regions*. № 4 (109). pp. 119–125.

Стаття надійшла: 01.09.2025

Стаття прийнята: 25.09.2025

Стаття опублікована: 24.11.2025